

Pembelajaran Secara dalam Talian: Tahap Kesiediaan dan Keberkesanan Pelaksanaannya kepada Pelajar

Online Teaching: Level of Readiness and The Effectiveness of Its Implementation to Students

Rozelia Haizah Abd Razak & Nur Farakhanna Mohd Rusli

Fakulti Bahasa dan Komunikasi Universiti Pendidikan Sultan Idris, 35900 UPSI Tanjung Malim, Perak Malaysia

Submitted: 3/1/2022. Revised edition: 14/4/2022. Accepted: 14/4/2022. Published online: 15/6/2022

ABSTRACT

The aim of this study is to explain the preparation level and the effectiveness of online learning to students. The data were obtained through library research and observation including questionnaires form as the instrument. 32 form two students from Sekolah Menengah Kebangsaan Kuala Jengal, Dungun, Terengganu were selected as respondents. Findings show that the level of students' readiness for online learning methods is at a satisfactory level. The effectiveness of online learning methods for the subjects of the Malay language among students was analyzed using the constructivist learning theory. The results showed that students preparation level in joining online learning are higher and almost all of them had facilities to join the classes. The study also shows that online learning have a positive effect on students 'interest and motivation. However, student involvement in learning activities is at a satisfactory level because not all students are actively involved in the activities provided by the teacher. In terms of implications, this study help to increase knowledge on issues related to online learning, and help students and teachers to adapt to new teaching methods to ensure that educational needs can be met.

Keywords: Malay language, online, readiness, effectiveness, students

ABSTRAK

Makalah ini bertujuan menjelaskan tahap kesiediaan pembelajaran secara dalam talian dan keberkesanan pelaksanaannya kepada pelajar. Data diperoleh melalui kaedah kepustakaan dan pemerhatian dengan melibatkan borang soal selidik sebagai instrumen kajian. Seramai 32 orang pelajar tingkatan dua di Sekolah Menengah Kebangsaan Kuala Jengal, Dungun, Terengganu dipilih sebagai responden kajian. Dapatan kajian menunjukkan tahap kesiediaan pelajar terhadap kaedah pembelajaran secara dalam talian adalah tinggi dan hampir semua pelajar mempunyai kemudahan untuk megikuti kelas secara dalam talian. Hasil kajian juga pembelajaran secara dalam talian memberi kesan positif terhadap minat dan motivasi pelajar. Namun, penglibatan pelajar terhadap aktiviti pembelajaran adalah pada tahap yang memuaskan kerana tidak semua pelajar terlibat aktif dalam aktiviti yang disediakan guru. Dari segi implikasi, kajian ini diharapkan dapat menambah pengetahuan tentang isu-isu yang berkaitan dengan pembelajaran secara dalam talian, selain membantu pelajar dan guru menyesuaikan diri dengan kaedah pengajaran baharu bagi memastikan keperluan pendidikan dapat dicapai.

Kata kunci: Bahasa Melayu; dalam talian; kesiediaan; keberkesanan; pelajar

1.0 PENGENALAN

Proses pengajaran dan pembelajaran di Malaysia yang berasaskan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (ICT) pada dasarnya belum dapat dilaksanakan secara holistik, termasuklah pengajaran dan pembelajaran secara dalam talian kerana kaedah tersebut tidak dipraktikkan sepenuhnya terutama di sekolah harian biasa dan sekolah di kawasan luar bandar. Malah, Yusup Hshim (2012) menjelaskan pada awal penggunaannya, teknologi ICT yang diguna pakai sebelum ini amat terhad seperti projektor overhead dan TV Pendidikan. Pelaksanaan ICT di sekolah-sekolah jenis kebangsaan juga gagal masih tidak meluas misalnya Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil apabila guru tidak dapat menggunakan ICT dalam proses pengajaran dan pembelajaran seperti yang dinyatakan dalam kajian Siti Hajar Halili dan Suguneswary (2016). Namun, apabila pandemik Covid-19 melanda dunia, proses pengajaran dan pembelajaran secara konvensional atau secara bersemuka di dalam bilik darjah telah berubah kepada pembelajaran secara maya atau berasaskan internet atau *electronic learning (e-learning)* (Ilmi Zajuli Ichsan *et al.*, 2020). Kaedah pengajaran norma baharu ini telah dilaksanakan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) selaras dengan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) yang dikeluarkan oleh pihak kerajaan bagi mengawal wabak ini daripada terus menular, menjangkiti komuniti sekali gus boleh mengancam nyawa manusia.

Lanjutan daripada wabak ini, KPM telah mengambil inisiatif mewajibkan para guru dan pelajar meneruskan pengajaran dan pembelajaran menggunakan teknologi, iaitu secara dalam talian atau *Home-based Learning* bagi memastikan pelajar terus mendapat akses kepada pendidikan (Nurul Hamimi Awang Japilan dan Jahidih Sali, 2021). Pembelajaran secara dalam talian merupakan kaedah pembelajaran yang menggabungkan pengajaran secara bersemuka dengan pembelajaran yang berasaskan komputer (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2015). Situasi ini menyebabkan pembelajaran secara *Chalk and Talk* yang bersifat satu hala sebelum ini berubah sepenuhnya dengan pembelajaran berdasarkan ICT mula diguna pakai dalam menyampaikan PdP. Dalam erti kata lain, gaya, kaedah dan strategi pembelajaran oleh tenaga pengajar telah berubah apabila warga pendidik digalakkan mengintegrasikan dan mengaplikasikan semua elemen multimedia dalam menyampaikan pengajaran dan pembelajaran kepada murid, pelajar bahkan kepada mahasiswa di institusi pengajian tinggi. Umumnya, KPM berjaya beradaptasi dengan perubahan kaedah pembelajaran berasaskan teknologi apabila kaedah pendidikan secara konvensional tidak dapat diguna pakai ekoran penutupan sekolah akibat penularan Covid-19 yang melanda negara.

Namun, seperti yang dijelaskan sebelum ini, pelaksanaan proses pengajaran dan pembelajaran di Malaysia kurang menekankan kaedah pembelajaran secara dalam talian sepenuhnya. Pandangan ini disokong oleh Anuar Ahmad (2020) yang menyatakan bahawa kaedah ini sememangnya telah mula digunakan, namun tidak meluas dan tidak dilaksanakan sepenuhnya oleh beberapa institusi pendidikan terutama yang terletak di kawasan luar bandar. Hafiza Abas (2020) menyatakan e-pembelajaran lambat berkembang di Malaysia disebabkan masalah teknikal, status capaian internet, kandungan pembelajaran yang kurang menarik, bahan pengajaran yang terhad dan kesediaan serta kesedaran pengguna terhadap teknologi baharu. Semua halangan ini telah menjadi kekangan terhadap pelaksanaan pembelajaran secara dalam talian dilaksanakan secara holistik di semua institusi pendidikan di Malaysia (Mahathir Yahaya dan Wardatul Hayat Adnan, 2021).

Pada dasarnya, kemudahan akses kepada internet memberi banyak kebaikan dan manfaat kepada pengguna (Mohd. Noorhadi Mohd. Yusof dan Zurinah Tahir, 2018). Kewujudan teknologi ini menjadikan segala maklumat berada di hujung jari dan muncul konsep gambaran 'dunia tanpa sempadan'.

Pembelajaran secara dalam talian juga dapat menjimatkan masa, tenaga dan mudah diakses di semua lokasi yang mempunyai jaringan internet. Di Malaysia, terdapat beberapa rangkaian utama yang telah diperkenalkan kepada pengguna untuk mendapatkan akses internet seperti rangkaian *Celcom, Maxis, Digi, Umobile* dan sebagainya. Selain itu, sistem jaringan internet seperti *Wifi* turut diperkenalkan bagi membolehkan sesiapa sahaja mengakses internet. Telekom Malaysia (TM) merupakan salah satu syarikat telekomunikasi yang menyediakan kemudahan jalur lebar terbesar di Malaysia. Sungguhpun demikian, tidak semua pengguna termasuklah golongan pelajar mampu menikmati kemudahan yang disediakan akibat pelbagai faktor yang dijelaskan sebelum ini. Sehubungan dengan itu, kajian ini akan dilakukan untuk mengenal pasti tahap kesediaan pelajar terhadap kaedah pembelajaran secara dalam talian walaupun wujud kekangan terhadap kaedah pembelajaran tersebut, dan menjelaskan keberkesanan kaedah pembelajaran secara dalam talian terhadap golongan tersebut.

2.0 PERNYATAAN MASALAH

Sistem pendidikan di Malaysia menerima tamparan hebat apabila proses pengajaran dan pembelajaran (PdP) secara bersemuka tidak dapat diteruskan seperti sediakala. Hal ini dikatakan demikian akibat penularan *Corona Virus Diseases* atau Covid-19 yang telah memberikan impak kepada seluruh dunia apabila virus tersebut boleh menjejaskan kesihatan manusia dan mengakibatkan kematian. Disebabkan keadaan tersebut, maka kerajaan Malaysia telah melaksanakan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP), Perintah Kawalan Pergerakan Diperketat (PKPD), Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) dan Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP) bagi memutuskan rangkaian Covid-19 ini.

Kesan daripada penularan pandemik Covid-19, sesi pembelajaran secara konvensional di semua institusi pendidikan tidak dapat dilaksanakan seperti sedia kala kerana semua sektor termasuklah sektor pendidikan diarah tutup bagi mengelak anggota masyarakat dijangkiti wabak tersebut. Oleh yang demikian, Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah memperkenalkan kaedah pengajaran dan pembelajaran secara alternatif, iaitu melalui pelaksanaan sesi pengajaran dan pembelajaran di rumah (PdPR) yang membolehkan pelajar belajar dari rumah bagi memastikan mereka tidak tercicir dalam menerima ilmu pengetahuan. Kaedah pengajaran dan pembelajaran secara PdPR menuntut guru dan pelajar berkomunikasi secara dalam talian dengan menggunakan pelbagai kemudahan teknologi maklumat yang sedia ada seperti *WhatsApp, Telegram, Google Meet* dan sebagainya.

Sungguhpun demikian, kaedah tersebut kurang dijalankan secara holistik (Mahizer Hamzah, 2020). Pandangan ini turut disokong oleh Anuar Ahmad (2020) yang menyatakan bahawa kaedah pembelajaran secara dalam talian memang digunakan oleh guru dan pelajar, namun pelaksanaannya tidak meluas dan tidak secara sepenuhnya oleh semua institusi pendidikan. Hal ini dikatakan demikian kerana terdapat beberapa aspek yang perlu dilihat dan diberi penekanan sebelum proses pembelajaran secara dalam talian dijalankan. Hafiza Abas (2020) menyatakan bahawa kaedah e-pembelajaran lambat berkembang di Malaysia disebabkan beberapa faktor seperti masalah teknikal, masalah capaian internet dan kandungan pembelajaran yang kurang menarik, bahan pengajaran yang terhad serta kesediaan dan kesedaran pengguna yang berada pada tahap sederhana terhadap teknologi baharu. Faktor-faktor ini telah menjadi penghalang terhadap proses pengajaran dan pembelajaran secara dalam talian dijalankan secara holistik dan menyeluruh.

Kemudahan internet memberikan banyak manfaat kepada pengguna (Mohd. Noorhadi Mohd. Yusof dan Zurinah Tahir, 2018). Internet juga memberikan banyak kelebihan kepada sektor pendidikan kerana dapat menjimatkan masa dan tenaga dalam mencari kandungan pengajaran, selain mudah dicapai di kebanyakan lokasi. Namun, masalah capaian Internet yang sering dialami pelajar perlu dipandang serius. Di Malaysia, terdapat beberapa rangkaian yang diperkenalkan kepada pengguna untuk mendapatkan akses Internet seperti rangkaian *Celcom*, *Maxis*, *Digi*, *Umobile* dan sebagainya. Selain itu, sistem jaringan internet seperti Wifi turut diperkenalkan bagi membolehkan individu mengakses Internet. Walaupun terdapat banyak rangkaian telekomunikasi yang diperkenalkan, namun tidak semua pengguna mampu menikmati kemudahan ini terutama individu yang mempunyai masalah sosioekonomi.

Ishak Haron (1977) menyatakan bahawa taraf sosioekonomi sesebuah keluarga memainkan peranan penting dalam mempengaruhi penglibatan pelajar dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Pelajar yang berasal daripada keluarga yang berstatus sosioekonomi rendah akan lebih terkesan dengan kaedah pembelajaran secara dalam talian. Hal ini dikatakan demikian kerana, sejumlah wang yang besar perlu dibelanjakan oleh ibu bapa bagi membeli gajet dan paket data Internet bagi memastikan anak-anak mereka mempunyai peranti untuk mengikuti sesi PdPR, dan bagi menikmati kelajuan internet pada tahap yang optimum. Keadaan ini sedikit sebanyak memberi kesan kepada masalah kewangan bagi sesetengah keluarga. Malah, keadaan ini cenderung menyebabkan keciciran pelajar apabila segelintir daripada mereka tidak dapat mengikuti sesi PdPR berikutan ibu bapa tidak dapat menyediakan peralatan pembelajaran seperti komputer, telefon pintar dan paket data internet.

Seterusnya, kedudukan geografi merupakan juga merupakan salah satu faktor yang mempengaruhi masalah pembelajaran secara dalam talian (Saifuddin Abdullah, 2020). Seperti yang diketahui umum, capaian internet di kawasan bandar dan luar bandar adalah berbeza. Capaian Internet di kawasan bandar lebih memuaskan dan mudah diakses. Namun, berbeza dengan keadaan di luar bandar dan kawasan pedalaman, capaian Internet boleh menjadi sangat lemah, malah ada sebahagian kawasan yang tidak mempunyai akses terhadap capaian Internet. Hal ini menyebabkan pelajar yang tinggal di kawasan tersebut akan keciciran apabila kaedah pengajaran dan pembelajaran secara PdPR dilakukan. Jelas bahawa, Internet memainkan peranan penting dalam proses pengajaran dan pembelajaran secara dalam talian. Namun, jika pelajar berhadapan dengan masalah capaian internet, kesinambungan penerimaan ilmu pengetahuan terhadap pelajar akan terjejas. Sehubungan dengan itu, kajian ini dilakukan untuk menilai tahap kesediaan pelajar terhadap kaedah pembelajaran secara dalam talian, dan menjelaskan keberkesanan kaedah tersebut kepada pelajar. Secara tidak langsung, kajian ini dapat menyumbang pengetahuan tentang persepsi pelajar tentang pengajaran dan pembelajaran secara PdPR, dan pihak berkaitan dapat mengambil tindakan sewajarnya dalam mengatasi masalah yang timbul kesan daripada pelaksanaan PdPR masa kini.

3.0 OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini dijalankan untuk mencapai dua objektif berikut, iaitu:

- i. Mengetahui tahap kesediaan pelajar terhadap kaedah pembelajaran secara dalam talian.
- ii. Menjelaskan keberkesanan kaedah pembelajaran secara dalam talian.

4.0 KAJIAN LITERATUR

Pada masa kini, terdapat pelbagai kaedah pengajaran digunakan golongan pendidik bagi meneruskan keberlangsungan penyampaian ilmu pengetahuan kepada murid, pelajar bahkan penuntut di institusi pengajian tinggi. Walaupun terdapat pelbagai kaedah baharu yang diperkenalkan, Zulkifli Manzor *et al.* (2021) menyatakan bahawa bagi sesetengah pelajar terutama pelajar kelas peperiksaan, pembelajaran secara bersemuka menjadi pilihan kerana kaedah tersebut umumnya dapat meningkatkan fokus pelajar selain pembelajaran secara dalam talian dianggap mempunyai kekangan tertentu yang menyebabkan pelajar sukar fokus ketika proses pengajaran dan pembelajaran berlangsung. Pelajar juga beranggapan pembelajaran secara bersemuka lebih menyeronokkan selain dapat terus bertanya kepada guru tanpa ada gangguan.

Kekangan pembelajaran secara dalam talian turut dijelaskan dalam kajian Wei Boon Quah (2020) yang berpendapat golongan pendidik tidak mempunyai kemudahan ICT yang lengkap seperti kamera video, mikrofon dan pembesar suara menyebabkan pelajar sukar fokus ketika belajar disebabkan masalah teknikal tersebut. Malah, beliau menambah bahawa pendidik masih memerlukan kursus dan latihan e-pembelajaran bagi memantapkan pelaksanaan proses pengajaran secara dalam talian. Dari aspek pelajar pula, mereka memerlukan data internet yang tinggi untuk menampung keperluan PdPr bukan untuk satu mata pelajaran sahaja, sebaliknya untuk semua subjek yang dipelajari di sekolah.

Sungguhpun demikian, Norfiza Apfandi *et al.* (2021) menyatakan bahawa medium secara dalam talian yang digunakan untuk menyampaikan pengajaran merupakan satu medium yang efektif dan praktikal dilaksanakan sepanjang tempoh PKP. Malah, hasil kajiannya membuktikan pelajar terutama golongan remaja menyukai kelainan yang terdapat dalam kaedah pembelajaran baharu atau pembelajaran secara dalam talian sejajar dengan jiwa golongan remaja yang mempunyai sifat ingin tahu yang tinggi terhadap sesuatu perkara dan keinginan untuk mencuba sesuatu yang baharu (Nurul Husna Mahmud, 2018). Tambahnya, pembelajaran secara dalam talian dapat memberi manfaat dari segi meningkatkan pelbagai kemahiran berkaitan ICT. Oleh itu, pengkaji berpendapat pelajar perlu memupuk sikap yang positif walaupun berhadapan dengan kekangan menjalani pembelajaran secara dalam talian bagi mengelakkan mereka tertinggal dalam pembelajaran.

Selain itu, Siti Nor Lailiyah Ibrahim, Yusmaria Mohd Yusoff dan Zulkurnain Hassan (2021) turut beranggapan bahawa pembelajaran secara dalam talian sesuai dijalankan sebagai alternatif pembelajaran norma baharu sejajar dengan perkembangan teknologi masa kini dan situasi pandemik Covid-19. Walaupun hasil kajiannya menyatakan bahawa sikap dan motivasi pelajar boleh terjejas akibat faktor seperti masalah capaian internet, namun perkara tersebut tidak boleh dijadikan alasan untuk tidak mengikuti pengajaran dan pembelajaran yang dilakukan guru kerana umumnya guru juga telah berusaha sebaik mungkin untuk menambah dan meningkatkan kemahiran bagi mencapai objektif pembelajaran yang ditetapkan. Malah, terdapat golongan pendidik yang mempelbagaikan platform pembelajaran kerana memahami masalah capaian internet pelajar dengan menggunakan aplikasi *Telegram*, *WhatsApp*, *Ms Team* dan *Google Meet*.

Pada dasarnya, pembelajaran secara bersemuka atau pembelajaran secara dalam talian mempunyai kekuatan dan kelemahan sama ada dari segi fokus pelajar, penyertaan pelajar, masalah peranti, talian internet, kepelbagaian inovasi dalam pembelajaran, meningkatkan nilai kreativiti guru dan pelajar, meningkatkan kemahiran ICT dan sebagainya. Berdasarkan faktor ini, Abdul Halim Masnan (2021) berpendapat kedua-dua kaedah pembelajaran tersebut perlu seiring dan seimbang. Bersedia atau tidak, secara sukarela atau sebaliknya, pelaksanaan pembelajaran secara dalam talian perlu diadaptasi dengan

baik oleh semua pihak dan wajar dipraktikkan sejajar dengan konsep pembelajaran alaf ke-21. Malah, Halimah Ma'alip *et al.* (2021) dan Siti Balqis Mahlan dan Muniroh Hamat (2020) berpendapat rentetan daripada pandemik Covid-19 yang melanda dunia pada 18 Mac 2020, proses pembelajaran dan pengajaran secara dalam talian telah menjadi kemestian dan bukan lagi pilihan. Oleh itu, golongan pendidik, pelajar bahkan ibu bapa tidak boleh menjadikan kekangan-kekangan sedia ada sebagai alasan bagi membolehkan anak-anak mereka terus menerima ilmu pengetahuan walaupun dalam norma baharu.

5.0 METODOLOGI

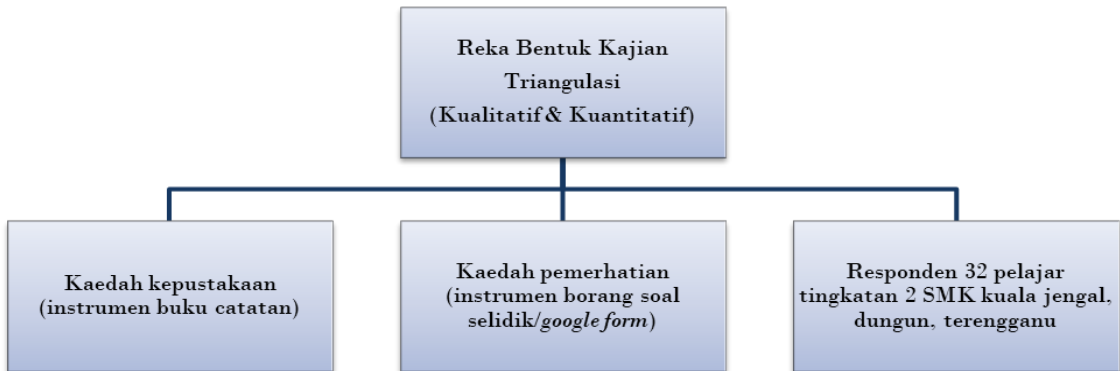
Kajian ini menggunakan reka bentuk triangulasi yang menerapkan kaedah kualitatif dan kuantitatif dalam menganalisis data. Triangulasi bermaksud penerapan pelbagai teknik dalam mengumpul dan menganalisis data bertujuan memberi peluang kepada proses pengesahan dapatan yang lebih baik dan boleh dipercayai (Zanaton Iksan *et al.* 2016). Kaedah kuantitatif digunakan untuk menganalisis data yang dinyatakan dalam bentuk jadual dan penomboran, serta dihuraikan secara deskriptif untuk menjelaskan tahap kesediaan pelajar terhadap kaedah pembelajaran secara dalam talian bagi menjawab objektif pertama (Syed Khalid Syed Idrus@Sd Iskandar, 2018). Kaedah kualitatif pula digunakan untuk menganalisis maklumat dan menggunakan hasil dapatan berdasarkan tema-tema atau sub soalan yang terkandung di dalam borang soal selidik untuk menjelaskan keberkesanan kaedah pembelajaran secara dalam talian bagi menjawab objektif kedua (Mohamad Zahir Zainudin, Roziah Omar dan Mohd Fauzi Kamarudin, 2016).

Terdapat dua jenis kaedah yang digunakan untuk mengumpul data, iaitu kaedah kepustakaan dan kaedah pemerhatian. Kaedah kepustakaan dilakukan dengan merujuk sumber bertulis samada bercetak atau secara dalam talian termasuk buku, jurnal dan sebagainya. Bagi kaedah ini, buku catatan digunakan dalam merekod data yang diperoleh melalui pembacaan sumber bertulis tersebut bagi mencatat maklumat berkaitan dengan skop kajian. Menurut Nur Zulaiqha Rosli *et al.* (2021), kaedah kepustakaan membolehkan kelompangan-kelompangan tertentu ditemukan bagi membantu membina objektif dan persoalan kajian serta sebagai tambahan terhadap sebarang maklumat yang berkaitan dengan kajian.

Kaedah pemerhatian yang digunakan pula ialah pemerhatian tidak turut serta yang dilakukan di Sekolah Menengah Kebangsaan Kuala Jengal, Dungun, Terengganu. Menurut Irwansyah Putra (2012), pemerhatian tidak turut serta tidak melibatkan keberadaan pengkaji secara langsung dengan apa yang berlaku di lapangan. Oleh itu, pengkaji telah berhubung dengan salah seorang guru di sekolah tersebut memandangkan sekolah ditutup akibat Pandemik Covid-19 dan meminta bantuan guru mengedarkan borang soal selidik kepada 32 orang pelajar tingkatan 2 bagi kelas yang diajar oleh guru tersebut.

Sekolah ini dipilih kerana terletak berhampiran dengan tempat tinggal pengkaji selain terletak di kawasan luar bandar yang jelas mempunyai masalah mengikuti pembelajaran secara dalam talian contohnya dari segi jaringan internet, faktor sosioekonomi keluarga dan sebagainya. Instrumen yang digunakan ialah borang soal selidik yang dibina dalam bentuk *Google Form*. Disebabkan keterbatasan pergerakan akibat Pandemik Covid-19, borang soal selidik ini diedarkan kepada pelajar melalui bantuan guru, iaitu beliau mengedarkan pautan borang soal selidik kepada pelajar melalui kumpulan *WhatsApp* antara guru tersebut dengan pelajar. Borang soal selidik yang diedarkan merangkumi Bahagian A (Demografi responden), Bahagian B (Mengenal pasti tahap kesediaan pelajar terhadap pembelajaran secara dalam talian) dan Bahagian C (Menganalisis keberkesanan kaedah pembelajaran secara dalam

talian). Data daripada borang soal selidik akan dianalisis dalam bentuk statistik dan analisis deskriptif untuk menjawab kedua-dua objektif kajian yang telah dikemukakan. Ringkasan reka bentuk kajian dinyatakan dalam Rajah 1 berikut:

Rajah 1 Ringkasan reka bentuk kajian

6.0 ANALISIS DAN PERBINCANGAN

Demografi Responden

Kajian ini melibatkan 32 orang pelajar tingkatan dua Sekolah Menengah Kebangsaan Kuala Jengal, Dungun, Terengganu. Dapatan menunjukkan 13 orang responden ialah pelajar lelaki dan 19 orang ialah pelajar perempuan. Semua responden yang terlibat dalam kajian ini berbangsa Melayu.

Objektif 1: Tahap Kesiediaan Pelajar Terhadap Kaedah Pembelajaran Secara Dalam Talian

Pada bahagian ini, tahap kesiediaan pelajar terhadap kaedah pembelajaran secara dalam talian dinilai berdasarkan tiga soalan, iaitu tentang kemudahan gajet, jenis capaian internet dan jenis platform yang sesuai digunakan semasa pengajaran dan pembelajaran di rumah (PdPr).

Jadual 2 Kemudahan gajet

Item	Kekerapan
Ada gajet sendiri	30
Tiada gajet sendiri	2

Jadual 1 menunjukkan 30 orang pelajar mempunyai gajet sendiri yang membolehkan mereka mengikuti pembelajaran secara dalam talian, manakala dua pelajar lain tidak mempunyai peralatan berikut dan menggunakan gajet milik ibu bapa atau penjaga untuk turut serta dalam sesi PdPr.

Jadual 2 Jenis capaian internet

Item	Kekerapan
Paket Data	24
Wifi	8

Jadual 2 menunjukkan jenis-jenis capaian internet yang digunakan pelajar untuk mengikuti PdPr. Data menunjukkan 24 orang pelajar menggunakan sambungan internet jenis paket data, manakala lapan pelajar lain menggunakan capaian internet jenis wifi untuk menyertai pembelajaran pembelajaran secara dalam talian. Data ini jelas menunjukkan bahawa semua responden mempunyai sambungan internet masing-masing untuk menyertai sesi PdPr.

Jadual 3 Platform pembelajaran

Item	Kekerapan
<i>WhatsApp</i>	18
<i>Webex</i>	1
<i>Google Classroom</i>	3
<i>Google Meet</i>	10

Jadual 3 menunjukkan *WhatsApp* mencatat undian tertinggi dalam kalangan responden, iaitu seramai 18 orang menginginkan medium tersebut digunakan sebagai platform bagi sesi PdPr, diikuti dengan medium *Google Classroom* seramai tiga, dan medium *Webex* yang paling kurang mendapat sambutan apabila dipilih oleh seorang pelajar sahaja. Hasil analisis menunjukkan kebanyakan pelajar tahu dan bersedia untuk menjalani proses pengajaran dan pembelajaran secara dalam talian apabila kebanyakannya mempunyai gajet sendiri dan mempunyai capaian internet untuk membolehkan mereka mengikuti sesi PdPr. Malah, pelajar juga tahu jenis-jenis medium yang digunakan untuk PdPr dan berupaya menilai medium yang lebih sesuai digunakan untuk pembelajaran secara dalam talian. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa tahap kesediaan pelajar untuk mengikuti sesi PdPr adalah tinggi.

Objektif 2: Keberkesanan Kaedah Pembelajaran Secara Dalam Talian

Analisis pada bahagian ini akan membincangkan keberkesanan kaedah pembelajaran secara dalam talian bagi menjawab objektif 2. Keberkesanan kaedah pembelajaran secara dalam talian ini akan berfokus kepada dua aspek yang dinilai berdasarkan skala likert, iaitu pemahaman terhadap kandungan pengajaran guru dan pelaksanaan aktiviti pelajar.

Jadual 4 Pemahaman terhadap kandungan pengajaran

No. Soalan	Item	Skala				
		STS	TS	TP	S	SS
5.	Secara keseluruhannya, pembelajaran secara dalam talian lebih menarik dan mudah difahami.	-	-	8 (25%)	16 (50%)	8 (25%)
14.	Guru menyediakan nota yang lengkap kepada pelajar.	-	-	6 (18.8%)	21 (65.6%)	5 (15.6%)

Pembelajaran secara dalam talian memerlukan komitmen golongan pendidik untuk meneroka pelbagai pendekatan baharu dalam menyampaikan pengajaran kepada murid dan pelajar (Nurul Hamimi Awang Japilan dan Jahidih Saili, 2021). Berdasarkan faktor ini, guru perlu kreatif membina bahan bantu mengajar supaya item yang disediakan bersesuaian dengan kaedah pengajaran yang digunakan. Hal yang demikian penting bukan sahaja bertujuan menyampaikan kandungan pengajaran, sebaliknya bertujuan menarik minat pelajar untuk terus fokus dan konsisten menjalani sesi pengajaran secara dalam talian. Umumnya, terdapat pelbagai faktor yang boleh merencatkan aktiviti pembelajaran secara dalam talian kerana bentuk pengajaran tidak bersemuka secara fizikal seperti ini memberi peluang kepada pelajar untuk ponteng daripada menghadiri kelas dengan alasan tiada capaian internet, tiada gajet, tertidur, sambil lewa ketika belajar dan sebagainya sedangkan semua masalah tersebut boleh dibendung sebelum pengajaran bermula. Seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 4, seramai 16 pelajar atau 50 peratus bersetuju, dan 8 pelajar atau 25 peratus menyatakan sangat setuju bahawa pembelajaran secara dalam talian merupakan suatu kaedah pengajaran yang dapat menarik minat dan tumpuan mereka terhadap pembelajaran. Pada dasarnya, kaedah pembelajaran secara dalam talian memerlukan guru menyediakan bahan bantu mengajar yang bersifat interaktif dengan mengintegrasikan semua elemen multimedia dalam sesuatu bahan termasuklah video, audio, animasi, grafik dan sebagainya. Penyediaan bahan bantu mengajar secara bercetak atau dalam bentuk fizikal kurang bersesuaian digunakan dalam kaedah pembelajaran secara maya kerana lebih sesuai dipertontonkan secara manual kepada pelajar.

Nur Fatin Shamimi Che Ibrahim *et al.* (2021) berpendapat bahawa bahan rangsangan berbentuk ilustrasi dapat memberi impak yang lebih signifikan kerana berupaya meningkatkan daya imaginasi dan ingatan selain dapat menarik minat pelajar untuk belajar. Oleh sebab itu, Jadual 4 menunjukkan seramai 21 atau 65.5 peratus pelajar bersetuju, dan 5 pelajar atau 15.6 peratus pelajar sangat bersetuju bahawa nota dan maklumat yang dibekalkan guru semasa pdpr membantu mereka memahami kandungan isi pengajaran, sekali gus menarik minat mereka untuk terus belajar.

Sungguhpun demikian, data turut menunjukkan skor tidak pasti yang dipilih pelajar bagi skop soalan berkaitan pemahaman terhadap isi kandungan pengajaran guru ini. Pada dasarnya, kaedah yang diguna pakai ini merupakan suatu amalan norma baharu. Oleh itu, terdapat pelajar yang mungkin memerlukan masa untuk menyesuaikan diri dengan perubahan kaedah pengajaran, selain ketiadaan peranti untuk mengikuti kelas disebabkan faktor sosioekonomi keluarga memandangkan pelajar tinggal di kawasan luar bandar, atau disebabkan masalah pelajar sendiri yang tidak selesa atau kurang berminat mengikuti pembelajaran secara maya. Walau bagaimanapun, cabaran yang dihadapi perlu diatasi supaya pelajar tidak ketinggalan dalam pendidikan. Pelajar perlu mengambil inisiatif untuk membolehkan mereka terus

menerima ilmu pengetahuan dan tidak menjadikan semua kekangan tersebut sebagai alasan untuk tidak belajar demi masa depan mereka.

Jadual 5 Pelaksanaan aktiviti pelajar

No. Soalan	Item	Skala				
		STS	TS	TP	S	SS
7.	Pelajar berpeluang untuk bertanya kepada guru tentang topik pengajaran yang dipelajari.	-	4 (12.5%)	2 (6.3%)	23 (71.9%)	3 (9.4%)
13.	Aktiviti berkumpul yang dijalankan sesuai mengikut situasi pelajar.	-	-	6 (18.8%)	13 (40.6%)	13 (40.6%)

Data dalam Jadual 5 menunjukkan terdapat variasi jawapan pelajar bagi pelaksanaan aktiviti yang dijalankan secara dalam talian. Soalan 7 misalnya, seramai 23 pelajar atau 71.9 peratus bersetuju, dan 3 orang atau 9.4 peratus menyatakan sangat setuju bahawa pembelajaran secara dalam talian memberi peluang kepada mereka untuk berinteraksi dengan guru. Jika diteliti, empat orang atau 12.5 peratus pelajar tidak setuju kaedah ini memberikan peluang untuk mereka berkomunikasi di dalam kelas. Bagi soalan 13, seramai 13 pelajar atau 40.6 peratus bersetuju, dan 13 orang atau 40.6 peratus menyatakan sangat setuju bahawa walaupun kelas dilaksanakan secara dalam talian, namun aktiviti yang dijalankan bersesuaian dengan pelajar. Enam orang atau 18.8 peratus pelajar lain menyatakan tidak pasti bahawa kaedah pembelajaran ini sesuai dijadikan medium pelaksanaan aktiviti pelajar.

Nur Fatin Ashikin Mohamed Aziz *et al.* (2020) berpendapat situasi seperti ini dapat dikaitkan dengan sikap dan penerimaan pelajar terhadap amalan pembelajaran secara dalam talian. Menurutnya, jika individu merasakan sesuatu teknologi mudah digunakan, maka perasaan untuk menerima, menggunakan teknologi dan melibatkan diri secara aktif terdapat medium tersebut adalah tinggi. Jika individu beranggapan teknologi bahkan kaedah pembelajaran sedemikian menyukarkan, maka minat dan motivasi untuk terlibat dengan proses pembelajaran akan merudum. Bagi Zuraini Jusoh *et al.* (2016) motivasi untuk belajar dan keterlibatan dalam pembelajaran saling mempengaruhi antara satu sama lain. Jika pelajar merupakan individu yang pasif, tiada semangat untuk belajar dan tidak mahu mengambil bahagian dalam proses pembelajaran yang dilakukan, maka kebarangkalian untuk melibatkan diri dalam aktiviti yang dijalankan, malah untuk berkomunikasi walaupun secara maya adalah rendah.

7.0 KESIMPULAN

Pelaksanaan kaedah pembelajaran secara dalam talian umumnya telah dilaksanakan dalam tempoh tiga tahun di Malaysia sejak mula diperkenalkan pada tahun 2019 akibat penularan pandemik Covid-19. Pada dasarnya, pada peringkat ini semua golongan sama ada guru, pelajar dan ibu bapa sudah boleh beradaptasi dengan kaedah pembelajaran secara norma baharu ini dan tidak mengemukakan alasan bagi mengelak daripada mengikuti proses pengajaran dan pembelajaran yang dijalankan oleh guru. Malah, pada peringkat

ini juga guru bahkan pelajar seharusnya telah bersedia untuk menjalani sesi pengajaran dan pembelajaran secara dalam talian dengan menyediakan kelengkapan yang sewajarnya memandangkan pandemik Covid-19 masih menular dalam komuniti di Malaysia.

Pembelajaran secara bersemuka pada hakikatnya mendatangkan banyak manfaat dan memberi lebih banyak keselesaan kepada guru, pelajar dan ibu bapa kerana amalan tersebut telah lama dilakukan sejak dahulu lagi. Namun, semua pihak perlu bijak beradaptasi dengan perubahan dalam pembelajaran memandangkan wujud norma baharu dalam bidang pendidikan ekoran pandemik Covid-19 yang menuntut pelaksanaan proses pengajaran dan pembelajaran tidak dijalankan secara fizikal demi menjami keselamatan semua pihak. Rumusannya, kejayaan pelaksanaan suatu kaedah pengajaran tidak hanya bergantung kepada penglibatan warga pendidik sahaja, sebaliknya pelajar dan sokongan ibu bapa diperlukan bagi memastikan kelangsungan penerimaan ilmu pengetahuan daripada sebarang medium pengajaran demi kepentingan masa depan khususnya pelajar itu sendiri.

PENGHARGAAN

Penulis ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada UTM MyLinE Administrator yang memberi peluang kepada penulis untuk mengakses portal-portal yang berkaitan dengan skop kajian ini.

RUJUKAN

- Abdul Halim Masnan. 2021. Pembelajaran Bersemuka, PdPR Perlu Seiring. Dicapai daripada <https://www.bharian.com.my/berita/pendidikan/2021/03/791472/pembelajaran-bersemuka-pdpr-perlu-seiring>.
- Anuar Ahmad. 2020. *Sedia Hadapi Kelas Maya Sesuai dengan Normal Baharu*. Dicapai daripada <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2020/04/679003/sedia-hadapi-kelas-mayasesuai-normal-baharu>.
- Hafiza Abas. 2020. *Memanfaatkan e-pembelajaran ketika Pandemik Covid-19: Nota Kampus*. Bernama: Kuala Lumpur.
- Halimah Ma'alip *et al.* 2021. Motivasi dan Halangan bagi Pelajar Asing Menguasai Bahasa Melayu Melalui Pembelajaran Secara dalam Talian di Universiti Teknologi Malaysia. *LSP International Journal*. 8(2): 41-54.
- Ilmi Zajuli Ichsan *et al.* 2020. Covid-19 dan e-learning: Perubahan Strategi Pembelajaran Sains dan Lingkungan di SMP. *Jurnal Inovasi Pendidikan (JINoP)*. 1: 50-61.
- Irwansyah Putra. 2012. Menilai Faktor yang Mempengaruhi Penerapan Dokumen Dalam Pengurusan Bahagian Sumber Manusia, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Kedah Darulaman. *Tesis Sarjana*. Universiti Utara Malaysia.
- Ishak Haron. 1977. *Status Sosio Ekonomi dan Komitmen Ibu Bapa Terhadap Pencapaian Pelajar dalam Penilaian Menengah Rendah Malaysia*. Dicapai daripada http://irep.iium.edu.my/13004/1/Procedng__SES_Ibubapa_%26_Pencapaian_PMR__14th_ICE_Brunei_2009.pdf.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. 2015. *Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 (Pendidikan Tinggi)*. Putrajaya: Kementerian Pendidikan Tinggi. Retrieved from

- <http://www.mohe.gov.my/muat-turun/awam / penerbitan /pppm - 2015-2025-pt/3-pelan pembangunan-pendidikan-malaysia-2015-2025-pendidikan-tinggi>.
- Mahathir Yahaya dan Wardatul Hayat Adnan. 2021. Cabaran Pelajar Melalui Kaedah Pembelajaran atas Talian: Kajian Institusi Pengajian Tinggi Awam Malaysia. *Journal of Media and Informaton Warfare*. 14(1): 11-20.
- Mahizer Hamzah. 2020. *Sedia Hadapi Kelas Maya Sesuai Normal Baharu*. Dicapai daripada <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2020/04/679003/sedia-hadapi-kelas-maya-sesuai-normal-baharu>.
- Mohamad Zahir Zainudin, Roziah Omar & Mohd Fauzi Kamarudin. 2016. Kaedah Gabungan (*Mixed Methods*) dalam Kajian Pembasmian Kemiskinan di Malaysia dan Indonesia: Pengalaman Penyelidikan. *Journal of Human Capital Development*. 9(2): 1-9.
- Mohd. Noorhadi Mohd. Yusof & Zurinah Tahir. 2018. Kepentingan Penggunaan Media Sosial Teknologi Maklumat dalam Pendidikan IPTA. *Journal of Social Sciences and Humanities*. 12: 1823-1884.
- Norfiza Apfandi *et al.* 2021. Kajian Amalan Penggunaan Medium atas Talian Oleh Pelajar bagi Proses Pembelajaran di Rumah. *Jurnal Dunia Pendidikan*. 3(3): 285-295.
- Nur Zulaiqha Rosli *et al.* 2021. Kemahiran Bertutur Bahasa Melayu oleh Murid Cina: Teori Analisis Kontrastif. *LSP International Journal*. 8(1): 35-55.
- Nur Fatin Shamimi Che Ibrahim *et al.* 2021. Persepsi Pelajar Terhadap Aplikasi Multimedia Interaktif dalam Proses Pengajaran dan Pembelajaran Abad ke-21. *Online Journal for Tvet Practitioners*. 6(1): 15-24.
- Nurul Hamimi Awang Japilan & Jahidih Saili. 2021. COVID-19: Transformasi Pengajaran dan Pembelajaran di Rumah (PdPr) Amali Solat, Tilawah al-Quran dan Hafazan al-Quran Menggunakan Inovasi. *Prosiding Seminar Penyelidikan dan Inovasi Pendidikan (SPIP2021) Peringkat Kebangsaan 24-26 Mac 2021*. 351-363.
- Nurul Husna Mahmud. 2018. *Remaja Mudah Terjebak*. Dicapai daripada <https://www.hmetro.com.my/hati/2018/02/316620/remaja-mudah-terjebak>.
- Saiffuddin Abdullah. 2020. *Menara, Geografi Faktor Masalah Internet*. Dicapai daripada <https://www.utusan.com.my/nasional/2020/09/menara-geografi-faktor-masalah-internet/>.
- Siti Balqis Mahlan & Muniroh Hamat. 2020. Pengajaran dan Pembelajaran dalam Talian Semasa Perintah Kawalan Pergerakan. Shah Alam: *SIG: e-Learning@CS*. 14-22.
- Siti Hajar Halili dan Suguneswary. 2016. Penerimaan Guru Terhadap Penggunaan Teknologi Maklumat dan Komunikasi Berasaskan Model Tam dalam Pengajaran Mata Pelajaran Bahasa Tamil. *Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik*. 4(2): 31-41.
- Siti Nor Lailiyah Ibrahim, Yusmaria Mohd Yusoff & Zulkurnain Hassan. 2021. Covid-19: Sikap, Motivasi dan Halangan dalam Pelaksanaan Pengajaran dan Pembelajaran dalam Talian (PdPDT) Pelajar Kolej Komuniti Semasa Perintah Kawalan Pergerakan (PKP). *Jurnal Dunia Pendidikan*. 3(4): 77-91.
- Syed Khalid Syed Idrus@Sd Iskandar. 2018. Penilaian Program Ijazah Sarjana Muda Perguruan (PISMP) Matematik di Institut Pendidikan Guru Malaysia Zon Utara. *Disertasi Doktor Falsafah*. Sintok: Universiti Utara Malaysia.
- Wei Boon Quah. 2020. Pandemik Covid-19: Mempercepatkan pelaksanaan Pengajaran dan Pembelajaran dalam Talian (PDPDT) di Kolej Komuniti: Isu dan Cabaran yang Dihadapi Oleh Pensyarah dan Pelajar. *TVET Think Big V4*. Jitra: Kolej Komuniti Bandar Darulaman.

- Yusup Hshim. 2012. Penggunaan e-pembelajaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran yang Berkesan. *Konvensyen Kebangsaan Pendidikan Guru (KKPG) 2012, 15-17 Oktober, 2012*, Kuantan Pahang.
- Zanaton Iksan *et al.* 2016. Kualiti Ilmu Berasaskan Kesahan dan Kebolehpercayaan Data dalam Penyebaran Ilmu Islam: Perbincangan Berasaskan Kajian Kualitatif. *Jurnal Hadhari*. 81: 13-30.
- Zulkifli Manzor *et al.* 2021. Belajar Secara Bersemuka Lebih Fokus. Dicapai daripada <https://www.kosmo.com.my/2021/07/14/belajar-secara-bersemuka-lebih-fokus/>.
- Zuraini Jusoh *et al.* 2016. Motivasi Belajar dan Keterlibatan dalam Pembelajaran Kemahiran Mengarang Bahasa Melayu. *Jurnal e-Bangi*. 11(1): 213-226.